

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ శ్రీరామోదంతం ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ శ్రీరామోదంతం ॥

॥ అథ బాలకాండః ॥

శ్రీపతిం ప్రణిపత్యాహం శ్రీవత్సాంకితవక్షసం ।
శ్రీరామోదంతమాఖ్యాస్యే శ్రీవాల్మీకిప్రకీర్తితం ॥ 1.1 ॥

పురా విశ్రవసః పుత్రో రావణో నామ రాక్షసః ।
ఆసీదస్యానుజౌ చాస్తాం కుంభకర్ణవిభీషణౌ ॥ 1.2 ॥

తే తు తీవ్రేణ తపసా ప్రత్యక్షీకృత్య వేధసం ।
వప్రిరే చ వరానిష్ఠానస్మాదాశ్రితవత్సలాత్ ॥ 1.3 ॥

రావణో మానుషాదన్యైరవధ్యత్వం తథాఽనుజః ।
నిర్దేవత్వేచ్ఛయా నిద్రాం కుంభకర్ణోఽవృణీత చ ॥ 1.4 ॥

విభీషణో విష్ణుభక్తిం వవ్రే సత్వగుణాన్వితః ।
తేభ్య ఏతాన్ వరాన్ దత్వా తత్రైవాంతర్దధే ప్రభుః ॥ 1.5 ॥

రావణస్తు తతో గత్వా రణే జిత్వా ధనాధిపం ।
లంకాపురీం పుష్పకం చ హృత్వా తత్రావసత్ సుఖం ॥ 1.6 ॥

యాతుథానాస్తతః సర్వే రసాతలనివాసినః ।
దశాననం సమాశ్రిత్య లంకాం చ సుఖమావసన్ ॥ 1.7 ॥

మందోదరీం మయసుతాం పరిణీయ దశాననః ।
తస్యాముత్పాదయామాస మేఘనాదాహ్వాయం సుతం ॥ 1.8 ॥

రసాం రసాతలం చైవ విజిత్య స తు రావణః |
లోకానాక్రమయన్ సర్వాంజహార చ విలాసినీః || 1.9 ||

దూషయన్ వైదికం కర్మ ద్విజానర్దయతి స్మ సః |
ఆత్మజేన తతో యుద్ధే వాసవం చాప్యపీడయత్ || 1.10 ||

తదీయతరురత్నాని పునరానాయ్య కింకరైః |
స్థాపయిత్వా తు లంకాయామవసచ్చ చిరాయ సః || 1.11 ||

తతస్తస్మిన్నవసరే విధాతారం దివౌకసః |
ఉపగమ్యోచిరే సర్వం రావణస్య విచేష్టితం || 1.12 ||

తదాకర్ణ్య సురైః సాకం ప్రాప్య దుగ్ధోదధేస్తటం |
తుష్టావ చ హృషీకేశం విధాతా వివిధైః స్తవైః || 1.13 ||

ఆవిర్భూయాథ దైత్యారిః పప్రచ్చ చ పితామహం |
కిమర్థమాగతోఽసి త్వం సాకం దేవగణైరితి || 1.14 ||

తతో దశాననాత్ పీడామజస్తస్మై న్యవేదయత్ |
తచ్ఛ్రుత్వోవాచ ధాతారం హర్షయన్ విష్టరశ్రవాః || 1.15 ||

అలం భయేనాత్మయోనే గచ్చ దేవగణైః సహ |
అహం దాశరథిర్భూత్వా హనిష్యామి దశాననం || 1.16 ||

ఆత్మాంశైశ్చ సురాః సర్వే భూమౌ వానరరూపిణః |
జాయేరన్ మమ సాహాయ్యం కర్తుం రావణనిగ్రహే || 1.17 ||

ఏవముక్త్వా విధాతారం తత్రైవాంతర్దధే ప్రభుః |
పద్మయోనిస్తు గీర్వాణైః సమం ప్రాయాత్ ప్రహృష్టథిః || 1.18 ||

అజీజనత్తతః శక్రో వాలీనం నామ వానరం |
సుగ్రీవమపి మార్తాండో హనుమంతం చ మారుతః || 1.19 ||

పురైవ జనయామాస జాంబవంతం చ పద్మజః |
ఏవమన్యే చ విబుధాః కపీనజనయన్ బహలాన్ || 1.20 ||

తతో వానరసంఘానాం వాలీ పరివృథోఽభవత్ |
అమీభిరఖిలైః సాకం కిష్కింధామధ్యవాస చ || 1.21 ||

ఆసీద్దశరథో నామ సూర్యవంశేఽథ పార్థివః |
భార్యాస్త్రీస్త్రోఽపి లభ్యాఽసౌ తాసు లేభే న సంతతిం || 1.22 ||

తతః సుమంత్రవచనాదృష్యశృంగం స భూపతిః |
ఆనీయ పుత్రకామేష్టిమారేభే సపురోహితః || 1.23 ||

అథాగ్నేరుత్థితః కశ్చిద్ధృహీత్వా పాయసం చరుం |
ఏతత్ప్రాశయ పత్నేస్త్వమిత్కుక్త్వాఽదాన్పుపాయ సః || 1.24 ||

తద్ధృహీత్వా తదైవాసౌ పత్నీః ప్రాశయదుత్సుకః |
తాశ్చ తత్ప్రాశనాదేవ నృపాధర్భమధారయన్ || 1.25 ||

పూర్ణే కాలేఽథ కౌసల్యా సజ్జనాంభోజభాస్కరం |
అజీజనద్రామచంద్రం కైకేయా భరతం తథా || 1.26 ||

తతో లక్ష్మణశత్రుఘ్నౌ సుమిత్రాఽజీజనత్ సుతౌ |
అకారయత్పితా తేషాం జాతకర్మాదికం ద్విజైః || 1.27 ||

తతో వవృథిరేఽన్యోన్యం స్నిగ్ధాశ్చత్వార ఏవ తే |
సకలాసు చ విద్యాసు నైపుణ్యమభిలేభిరే || 1.28 ||

తతః కదాచిదాగత్య విశ్వామిత్రో మహామునిః |
యయాచే యజ్ఞరక్షార్థం రామం శక్తిధరోపమం || 1.29 ||

వసిష్ఠవచనాద్రామం లక్ష్మణేన సమన్వితం |
కృచ్ఛేణ నృపతిస్తస్య కౌశికస్య కరే దదౌ || 1.30 ||

తౌ గృహీత్వా తతో గచ్ఛన్ బలామతిబలాం తథా |
అస్త్రాణి చ సమగ్రాణి తాభ్యాముపదిదేశ సః || 1.31 ||

గచ్ఛన్ సహనుజో రామః కౌశికేన ప్రచోదితః |
తాటకామవధీద్ధీమాన్ లోకపీడనతత్పరాం || 1.32 ||

తతః సిద్ధాశ్రమం ప్రాప్య కౌశికః సహరాఘవః |
అధ్వరం చ సమారేభే రాక్షసాశ్చ సమాగమన్ || 1.33 ||

రాఘవస్తు తతోఽస్త్రేణ క్షిప్త్వా మారీచమర్ణవే |
సుబాహుప్రముఖాన్ హత్వా యజ్ఞం చాపాలయన్మునేః || 1.34 ||

కౌశికేన తతో రామో నీయమానః సహనుజః |
అహల్యాశాపనిర్మోక్షం కృత్వా సంప్రాప మైథిలం || 1.35 ||

జనకేనార్చితో రామః కౌశికేన ప్రచోదితః |
సీతానిమిత్తమానీతం బభంజ ధనురైశ్వరం || 1.36 ||

తతో దశరథం దూతైరానాయ్య మిథిలాధిపః |
రామాదిభ్యస్తతస్తేభ్యః సీతాద్యాః కన్యకా దదౌ || 1.37 ||

తతో గురునియోగేన కృతోద్వాహః సహనుజః |
రాఘవో నిర్యయౌ తేన జనకేనోరు మానితః || 1.38 ||

తదాకర్ణ్య ధనుర్భంగమాయాంతం రోషభీషణం |
విజిత్య భార్గవం రామమయోధ్యాం ప్రాప రాఘవః || 1.39 ||

తతః సర్వజనానందం కుర్వాణశ్చేష్టితైః స్వకైః |
తామధ్యువాస కాకుత్స్థః సీతయా సహితః సుఖం || 1.40 ||

|| ఇతి శ్రీరామోదంతే బాలకాండః సమాప్తః ||

|| అథ అయోధ్యాకాండః ||

ఏతస్మిన్నంతరే గేహం మాతులస్య యుధాజితః |
ప్రయయౌ భరతః ప్రీతః శత్రుఘ్నేన సమన్వితః || 2.1 ||

తతః ప్రకృతిభిః సాకం మంత్రయిత్వా స భూపతిః |
అభిషేకాయ రామస్య సమారేభే ముదాన్వితః || 2.2 ||

కైకేయా తు మహీపాలం మంథరాదూషితాశయా |
వరద్వయం పురా దత్తం యయాచే సత్యసంగరం || 2.3 ||

వనవాసాయ రామస్య రాజ్యాప్త్యై భరతస్య చ |
తస్యా వరద్వయం కృచ్ఛమనుజజ్ఞే మహీపతిః || 2.4 ||

రామం తదైవ కైకేయా వనవాసాయ చాదిశత్ |
అనుజ్ఞాప్య గురూన్ సర్వాన్నిర్యయౌ చ వనాయ సః || 2.5 ||

దృష్ట్వా తం నిర్గతం సీతా లక్ష్మణశ్చానుజగ్మతుః |
సంత్యజ్య స్వగృహాన్ సర్వే పౌరాశ్చానుయయుర్ద్దుతం || 2.6 ||

వంచయిత్వా కృశాన్ పౌరాన్ నిద్రాణాన్నిశి రాఘవః |
వాహ్యామానం సుమంత్రేణ రథమారుహ్య చాగమత్ || 2.7 ||

శ్రింగిబేరపురం గత్వా గంగాకూలేఽథ రాఘవః |
గుహేన సత్యతస్తత్ర నిశామేకామువాస చ || 2.8 ||

సారథిం సన్నిమంత్ర్యాసౌ సీతాలక్ష్మణసంయుతః |
గుహేనానీతయా నావా సంతతార చ జాహ్నవీం || 2.9 ||

భరద్వాజమునిం ప్రాప్య తం నత్వా తేన సత్యతః |
రాఘవస్తస్య నిర్దేశాచ్ఛిత్రకూటేఽవసత్ సుఖం || 2.10 ||

అయోధ్యాం తు తతో గత్వా సుమంత్రః శోకవిహ్వలః |
రాజ్ఞే న్యవేదయత్సర్వం రాఘవస్య విచేష్టితం || 2.11 ||

తదాకర్ణ్య సుమంత్రోక్తం రాజా దుఃఖవిమూఢధీః |
రామరామేతి విలపన్ దేహం త్యక్త్వా దివం యయౌ || 2.12 ||

మంత్రీణస్తు వసిష్ఠోక్త్యా దేహం సంరక్ష్య భూపతేః |
దూతైరానాయయామాసుః భరతం మాతులాలయాత్ || 2.13 ||

భరతస్తు మృతం శ్రుత్వా పితరం కైకయీగిరా |
సంస్కారాది చకారాస్య యథావిధి సహానుజః || 2.14 ||

అమాత్యైశ్చోద్వమానోఽపి రాజ్యాయ భరతస్తదా |
వనాయైవ యయౌ రామమానేతుం నాగరైః సహ || 2.15 ||

స గత్వా చిత్రకూటస్థం రామం చీరజటాధరం |
యయాచే రక్షితుం రాజ్యం వసిష్ఠాద్వైర్ద్విజైః సహ || 2.16 ||

చతుర్దశ సమా నీత్వా పునరైష్యామ్యహం పురీం |
ఇత్యుక్త్వా పాదుకే దత్వా తం రామః ప్రత్యయాపయత్ || 2.17 ||

గృహీత్వా పాదుకే తస్మాద్భరతో దీనమానసః |
నందిగ్రామే స్థితస్తాభ్యాం రరక్ష చ వసుంధరాం || 2.18 ||

రాఘవస్తు గిరేస్తస్మాద్గత్వాఽత్రిం సమవందత |
తత్పత్నీ తు తదా సీతాం భూషణైః స్వైరభూషయత్ || 2.19 ||

ఉషిత్వా తు నిశామేకామాశ్రమే తస్య రాఘవః |
వివేశ దండకారణ్యం సీతాలక్ష్మణసంయుతః || 2.20 ||

|| ఇతి శ్రీరామోదంతే అయోధ్యాకాండః సమాప్తః ||

|| అథ ఆరణ్యకాండః ||

వ్రజన్ వనేన కాకుత్స్థో విరాధం విధిచోదితం |
సదారానుజమాత్మానం హరంతమవధీత్తదా || 3.1 ||

శరభంగాశ్రమం ప్రాప్య స్వర్గతిం తస్య వీక్ష్య సః |
ప్రతిజజ్ఞే రాక్షసానాం వధం మునిభిరర్థితః || 3.2 ||

తస్మాద్గత్వా సుతీక్ష్ణం చ ప్రణమ్యానేన పూజితః |
అగస్త్యస్యాశ్రమం ప్రాప్య తం ననామ రఘూత్తమః || 3.3 ||

రామాయ వైష్ణవం చాపమైంద్రం తూణీయుగం తథా |
బ్రాహ్మం చాస్త్రం చ ఖడ్గం చ ప్రదదౌ కుంభసంభవః || 3.4 ||

తతః స గచ్ఛన్ కాకుత్స్థః సమాగమ్య జటాయుషం |
వైదేహ్యః పాలనాయైనం శ్రద్ధధే పితృవల్లభం || 3.5 ||

తతః పంచవటీం ప్రాప్య తత్ర లక్ష్మణనిర్మితాం |
పర్ణశాలామధ్యవాస సీతయా సహితః సుఖం || 3.6 ||

తత్రాభ్యేత్యైకదా రామం వవ్రే శూర్పణఖాఽభికా |
తన్నిరస్తా లక్ష్మణం చ వవ్రే సోఽపి నిరాకరోత్ || 3.7 ||

రామమేవ తతో వవ్రే కామార్తా కామసన్నిభం |
పునశ్చ ధిక్యతా తేన సీతామభ్యద్రవద్రుషా || 3.8 ||

లక్ష్మణేన తదా రోషాత్కృత్తశ్రవణనాసికా |
సా తు గత్వా జనస్థానం ఖరాయైతన్యవేదయత్ || 3.9 ||

తదాకర్ణ్య ఖరః క్రుద్ధో రాఘవం హంతుమాయయౌ |
దూషణత్రిశిరోముఖ్యైర్యాతుధానైః సమన్వితః || 3.10 ||

తత్క్షణం లక్ష్మణే సీతాం నిధాయ రఘునందనః |
ఖరం సహానుగం సంఖ్యే జఘాన లఘువిక్రమః || 3.11 ||

తతః శూర్పణఖా గత్వా లంకాం శోకసమన్వితా |
న్యవేదయద్రావణాయ వృత్తాంతం సర్వమాదితః || 3.12 ||

తచ్ఛ్రుత్వా రావణః సీతాం హర్తుం కృతమతిస్తదా |
మారీచస్యాశ్రమం ప్రాప్య సాహాయ్యే తమచోదయత్ || 3.13 ||

సోఽపి స్వర్ణమృగో భూత్వా సీతాయాః ప్రముఖేఽచరత్ |
సా తు తం మృగమాహర్తుం భర్తారం సమయాచత || 3.14 ||

నియుజ్య లక్ష్మణం సీతాం రక్షితుం రఘునందనః |
అన్వగచ్ఛన్మృగం తూర్ణం ద్రవంతం కాననాంతరే || 3.15 ||

వివ్యాధ చ మృగం రామః స నిజం రూపమాస్థితః |
హా సీతే లక్ష్మణేత్యేవం రుదన్ ప్రాణాన్ సమత్యజత్ || 3.16 ||

ఏతదాకర్ణ్య వైదేహ్య లక్ష్మణశ్చోదితో భృశం |
తద్రక్షాం దేవతాః ప్రార్థ్య ప్రయయౌ రాఘవాంతికం || 3.17 ||

తదంతరం సమాసాద్య రావణో యతిరూపధృత్ |
సీతాం గృహీత్వా ప్రయయౌ గగనేన ముదాఽన్వితః || 3.18 ||

తతో జటాయురాలోక్య నీయమానాం తు జానకీం |
ప్రాహరద్రావణం ప్రాప్య తుండపక్షనఖైర్భృశం || 3.19 ||

ఛిత్వైవం చంద్రహాసేన పాతయిత్వా చ భూతలే |
గృహీత్వా రావణః సీతాం ప్రావిశన్నిజమందిరం || 3.20 ||

అశోకవనికామధ్యే సంస్థాప్య జనకాత్మజాం |
రావణో రక్షితుం చైనాం నియుయోజ నిశాచరీః || 3.21 ||

హత్వా రామస్తు మారీచమాగచ్ఛన్ననుజేరితాం |
వార్తామాకర్ణ్య దుఃఖార్తః పర్ణశాలాముపాగమత్ || 3.22 ||

అదృష్ట్వా తత్ర వైదేహీం విచిన్వానో వనాంతరే |
సహానుజో గృధ్రరాజం చిన్నపక్షం దదర్శ సః || 3.23 ||

తేనోక్తాం జానకీవార్తాం శ్రుత్వా పశ్చాన్ మృతం చ తం |
దగ్ధ్వా సహానుజో రామశ్చక్రే తస్యోదకక్రియాం || 3.24 ||

ఆత్మనోఽభిభవం పశ్చాత్ కుర్వతీం పథి లక్ష్మణః |
అయోముఖీం చకారాశు కృత్తశ్రవణనాసికాం || 3.25 ||

గృహీతౌ తౌ కబంధేన భుజౌ తస్య న్యకృంతతాం |
తతస్తు యాచితౌ తేన తద్దేహం దేహతుశ్చ తౌ || 3.26 ||

స తు దివ్యాకృతిర్భూత్వా రామం సీతోపలబ్ధయే |
సుగ్రీవమృష్యమూకస్థం యాహీత్సుక్త్వా దివం యయౌ || 3.27 ||

తతః ప్రీతో రఘుశ్రేష్ఠః శబర్యాశ్రమమభ్యయాత్ |
తయాఽభిపూజితః పశ్చాత్ పంపాం ప్రాప సలక్షణః || 3.28 ||

|| ఇతి శ్రీరామోదంతే ఆరణ్యకాండః సమాప్తః ||

|| అథ కిష్కింధాకాండః ||

హనూమానథ సుగ్రీవనిర్దిష్టో రామలక్షణౌ |
ప్రాప్య శ్రుత్వా తు వృత్తాంతం తేన తౌ సమయోజయత్ || 4.1 ||

తతో రామస్య వృత్తాంతం సుగ్రీవాయ నివేద్య సః |
సఖ్యం చ కారయామాస తయోః పావకసన్నిధౌ || 4.2 ||

ప్రతిజజ్ఞే తదా రామో హనిష్యామీతి వాలినం |
దర్శయిష్యామి వైదేహీమిత్యన్యేన చ సంశ్రుతం || 4.3 ||

సుగ్రీవేణాథ రామాయ భ్రాతృవైరస్య కారణం |
నివేదితమశేషం చ బలాధిక్యం చ తస్య తత్ || 4.4 ||

తక్షణం దుందుభేః కాయం సుగ్రీవేణ ప్రదర్శితం |
సుదూరం ప్రేషయామాస పాదాంగుష్ఠేన రాఘవః || 4.5 ||

పునశ్చ దర్శితాంస్తేన సాలాన్ సప్త రఘూత్తమః |
బాణేనైకేన చిచ్ఛేద సార్థం తస్యానుశంకయా || 4.6 ||

కిష్కింధాం ప్రాప్య సుగ్రీవస్తతో రామసమన్వితః |
జగర్జాతీవ సంహృష్టః కోపయన్ వానరాధిపం || 4.7 ||

వాలీ నిష్యమ్య సుగ్రీవం సమరేఽపీడయద్ భృశం |
సోఽపి సంభగ్నసర్వాంగః ప్రాద్రవద్రాఘవాంతికం || 4.8 ||

కృతచిహ్నాస్తు రామేణ పునరేవ స వాలినం |
రణాయాహ్వాయత క్షిప్రం తస్థౌ రామస్తిరోహితః || 4.9 ||

హేమమాలీ తతో వాలీ తారయాభిహితం హితం |
నిరస్య కుపితో భ్రాత్రా రణం చక్రే సుదారుణం || 4.10 ||

బాణేన వాలినం రామో విద్ధ్వా భూమౌ న్యపాతయత్ |
సోఽపి రామ ఇతి జ్ఞాత్వా దేహం త్యక్త్వా దివం యయౌ || 4.11 ||

పశ్చాత్తపంతం సుగ్రీవం సమాశ్వాస్య రఘూత్తమః |
వానరాణామధిపతిం చకారాశ్రితవత్సలః || 4.12 ||

తతో మాల్యవతః పృష్ఠే రామో లక్ష్మణసంయుతః |
ఉవాస చతురో మాసాన్ సీతావిరహదుఃఖితః || 4.13 ||

అథ రామస్య నిర్దేశాలక్ష్మణో వానరాధిపం |
ఆనయత్ ప్లవగైః సార్థం హనూమత్ప్రముఖైర్గిరిం || 4.14 ||

సుగ్రీవో రాఘవం దృష్ట్వా వచనాత్తస్య వానరాన్ |
న్యయుంక్త సీతామన్వేష్టుమాశాసు చతస్పష్వపి || 4.15 ||

తతో హనుమతః పాణౌ దదౌ రామోఽంగులీయకం |
విశ్వాసాయ తు వైదేహ్యస్తద్గ్రహీత్వా స నిర్యయౌ || 4.16 ||

తతో హనూమత్ప్రముఖా వానరా దక్షిణాం దిశం |
గత్వా సీతాం విచిన్వంతః పర్వతం వింధ్యమాప్పువన్ || 4.17 ||

సమయాతిక్రమాత్తత్ర చక్రుః ప్రాయోపవేశనం |
తేఽత్ర సంపాతినా ప్రోక్తాం సీతావార్తాం చ శుశ్రువుః || 4.18 ||

తతః ప్రాపురుదన్వంతమంగదాద్యాః ప్లవంగమాః |
తం విలంఘయితుం తేషాం న కశ్చిదభవత్ క్షమః || 4.19 ||

స్వప్రభావప్రశంసాభిస్తదా జాంబవదుక్తిభిః |
సంవర్ధితో మహేంద్రాద్రిమారురోహనిలాత్మజః || 4.20 ||

|| ఇతి శ్రీరామోదంతే కిష్కింధాకాండః సమాప్తః ||

|| అథ సుందరకాండః ||

అభివాద్యాథ సకలానమరాన్ పవనాత్మజః |
పుప్లువే చ గిరేస్తస్మాద్విలంఘయితుమర్ణవం || 5.1 ||

స సముల్లంఘ్య మైనాకం సురసామభివాద్య చ |
నిహత్య సింహికాం నీత్యా పారం ప్రాప మహోదధేః || 5.2 ||

లంకాధిదేవతాం జిత్వా తాం ప్రవిశ్యానిలాత్మజః |
సీతాం విచిన్వన్నద్రాక్షీన్నిద్రాణం నిశి రావణం || 5.3 ||

అపశ్యంస్తత్ర వైదేహీం విచిన్వానస్తతస్తతః |
అశోకవనికాం గత్వా సీతాం ఖిన్నాం దదర్శ సః || 5.4 ||

పాదపం కంచిదారుహ్య తత్పలాశైః సుసంవృతః |
ఆస్తే స్మ మారుతిస్తత్ర సీతేయమితి తర్కయన్ || 5.5 ||

రావణస్తు తదాఽభ్యేత్య మైథిలీం మదనార్ధితః |
భార్యా భవ మమేత్యేవం బహుధా సమయాచత || 5.6 ||

అహం త్వదనుగా న స్యామిత్యేషా తం నిరాకరోత్ |
కామమన్యుపరీతాత్మా రావణోఽథ గృహం యయౌ || 5.7 ||

గతే తు రావణే సీతాం ప్రలపంతీం స మారుతిః |
ఉక్త్వా రామస్య వృత్తాంతం ప్రదదౌ చాంగులీయకం || 5.8 ||

తత్సమాదాయ వైదేహీ విలప్య చ భృశం పునః |
చూడామణిం దదౌ తస్య కరే సా మారుతేః ప్రియం || 5.9 ||

మా విషాదం కృథా దేవి రాఘవో రావణం రణే |
హత్వా త్వాం నేష్యతీత్యేనామాశ్వాస్య స వినిర్యయౌ || 5.10 ||

నీతిమాన్ సోఽపి సంచింత్య బభంజోపవనం చ తత్ |
అక్షాదీని చ రక్షాంసి బహూని సమరేఽవధీత్ || 5.11 ||

తతః శక్రజితా యుద్ధే బద్ధః పవననందనః |
ప్రతాపం రఘునాథస్య రావణాయ న్యవేదయత్ || 5.12 ||

రక్షోదీపితలాంగూలః స తు లంకామశేషతః |
దగ్ధా సాగరముత్తీర్య వానరాన్ సముపాగమత్ || 5.13 ||

స గత్వా వానరైః సాకం రాఘవాయాత్మనా కృతం |
నివేదయిత్వా సకలం దదౌ చూడామణిం చ తం || 5.14 ||

|| ఇతి శ్రీరామోదంతే సుందరకాండః సమాప్తః ||

|| అథ యుద్ధకాండః ||

అథాసంఖ్యైః కపిగణైః సుగ్రీవప్రముఖైః సహ |
నిర్యయౌ రాఘవస్తూర్ణం తీరం ప్రాప మహోదధేః || 6.1 ||

తదా విభీషణో భ్రాత్రా త్యక్తో రామముపాగమత్ |
లంకాధిపత్యేఽభ్యషించదేనం రామోఽరిమర్దనః || 6.2 ||

ఉక్తమార్గః సముద్రేణ తత్ర సేతుం నలేన సః |
కారయిత్వా తేన గత్వా సువేలం ప్రాప పర్వతం || 6.3 ||

తతో రాఘవనిర్దిష్టా నీలముఖ్యాః ప్లవంగమాః |
రురుధుః సర్వతో లంకాం వృక్షపాషాణపాణయః || 6.4 ||

రావణస్య నియోగేన నిర్గతాన్ యుధి రాక్షసాన్ |
ప్రహస్తప్రముఖాన్ హత్వా నేదుస్తే సింహవిక్రమాః || 6.5 ||

సుగ్రీవశ్చ హనూమాంశ్చ తథా రాఘవలక్ష్మణౌ |
రాక్షసాన్ సుబహూన్ యుద్ధే జఘ్నుర్భీమపరాక్రమాః || 6.6 ||

రావణీస్తు తతోఽభ్యేత్య సమరే రామలక్ష్మణౌ |
ననాహ నాగపాశేన నాగారిస్తౌ వ్యమోచయత్ || 6.7 ||

రావణోఽపి తతో యుద్ధే రాఘవేణ పరాజితః |
కుంభకర్ణం ప్రబోధ్యాశు రామం హంతుం న్యయుంక్త చ || 6.8 ||

తతో వానరసంఘాంశ్చ భక్షయంతం నిశాచరం |
ఐంద్రేణాస్త్రేణ రామోఽపి నిజఘాన రణే భృశం || 6.9 ||

తతో రావణసందిష్టౌ దేవాంతకనరాంతకౌ |
హనూమదంగదాభ్యాం తు నిహతౌ రణమూర్ధని || 6.10 ||

అథాతికాయమాయాంతం రథమారుహ్య వాహినీం |
అర్దయంతం మహాకాయం లక్ష్మణశ్చాఽవధీచ్ఛరైః || 6.11 ||

తతో రావణసందిష్టః శక్రజిద్రాఘవౌ రణే |
బ్రహ్మాస్త్రేణ చ తౌ బద్ధ్వా వానరాంశ్చాఽవధీచ్ఛరైః || 6.12 ||

అథ జాంబవతో వాక్యాధత్వా చౌషధిపర్వతం |
మారుతిశ్చౌషధీస్తత్రాదృష్ట్వా కోపం చకార సః || 6.13 ||

భూధరం తం సముత్పాట్య గృహీత్వా పునరాగతః |
తాసాం గంధేన వై సర్వాన్ రాఘవాదీనజీవయత్ || 6.14 ||

రావణః కపిభిర్లగ్నాం పురీం వీక్ష్య రుషాఽన్వితః |
న్యయుంక్త కుంభకర్ణస్య పుత్రౌ హంతుం చ రాఘవౌ || 6.15 ||

అథార్దయంతౌ తత్సైన్యం వీక్ష్య తౌ బలశాలినౌ |
కుంభం రామోఽవధీద్బాణైర్నికుంభం చాత్మజో రవేః || 6.16 ||

తతః ఖరాత్మజం తేన రావణేన ప్రచోదితం |
పీడయంతం కపీన్ బాణైర్జఘానాస్తేన రాఘవః || 6.17 ||

తతః సంతప్తహృదయౌ రావణో యుద్ధదుర్మదం |
ప్రచోదయామాస సుతం యుద్ధే హంతుం స రాఘవౌ || 6.18 ||

నగరాన్నిర్యయౌ తూర్ణమింద్రజిత్సమితింజయః |
మాయాసీతాం వినిక్షిప్య సర్వేషాం మోహనాయ వై || 6.19 ||

వానరేష్వపి పశ్యత్సు హనూమత్ప్రముఖేషు చ |
జఘాన సీతాం ఖడ్గేన శితేన సమితింజయః || 6.20 ||

యుద్ధం త్యక్త్వా తతః సర్వైర్వానరైః స పరీవృతః |
దుఃఖితో హనుమాంస్తత్ర యత్ర రామోఽవ్రజల్లఘు || 6.21 ||

ఉపగమ్యాబ్రవీద్రామం హనూమాన్నిఖిలం తదా |
శ్రుత్వా వృత్తాంతమఖిలం రామో మోహమవాప సః || 6.22 ||

విభీషణోఽథ సంప్రాప్య దృష్ట్వా రామం చ మూర్ఛితం |
విషణ్ణాన్ వానరాన్ వాచా సాంత్యయన్నిదమబ్రవీత్ || 6.23 ||

మిథ్యా విషాదం సంత్యజ్య జగన్నాయక హే ప్రభో |
శృణు మేఽభిహితం వాక్యం జ్ఞాత్వా రావణిమానసం || 6.24 ||

దురాత్మనా కృతా మాయా రాక్షసేంద్రసుతేన వై |
నికుంభిలాయాం హోమం తు కర్తుం తేనాధునా కిల || 6.25 ||

లక్ష్మణం ప్రేషయాద్యైవ మయా సహ సమంత్రిణా |
కృతే హోమే తత్ర రిపురజేయో భవతి ధ్రువం || 6.26 ||

ఉవాచ రామః సౌమిత్రిం రాక్షసేంద్రసుతం జహి |
గచ్ఛేతి శీఘ్రం సుహృదా రావణస్యానుజేన సః || 6.27 ||

లక్ష్మణస్తు తదా రామమామంత్య సవిభీషణః |
నికుంభిలాం ప్రాప తూర్ణమింద్రజిద్యత్ర వర్తతే || 6.28 ||

అదర్శయద్భ్రాతృపుత్రం ధర్మాత్మా స విభీషణః |
లక్ష్మణో భేదయామాస రాక్షసాంఛరసంచయైః || 6.29 ||

కృత్వా చిరం తత్ర యుద్ధమైంద్రేణాస్త్రేణ వై రుషా |
శిరశ్చిచ్ఛేద సౌమిత్రిర్దశాననసుతస్య హి || 6.30 ||

స సుతస్య వధం శ్రుత్వా రావణః శోకకర్శితః |
నష్టధైర్యో విహ్వలాంగో విలలాపాకులేంద్రియః || 6.31 ||

నిరర్థకం తు మజ్జన్మ జల్పితం చ నిరర్థకం |
యేనాహమద్య పశ్యామి హతమింద్రజితం రణే || 6.32 ||

క్వ గతోఽసి హతః శూర మానుషేణ పదాతినా |
రాజ్యాద్యభ్రష్టేన దీనేన త్వక్త్వా మాం పుత్ర జీవితం || 6.33 ||

ఇంద్రం జిత్వా తు తం బద్ధ్వా లంకామానీయ వై బలాత్ |
అకరోస్త్యం ప్రతాపేన కారాగృహనివాసినం || 6.34 ||

మోచయామాస బ్రహ్మ త్వాం సాంత్యయిత్వాఽమరాధిపం |
తాదృక్త్వం కుత్ర మాం త్వక్త్వా గతోఽద్య సుదురాసదః || 6.35 ||

కిం కరిష్యామ్యహం పుత్ర క్వ గచ్ఛామి వదాధునా |
నయ మాం యత్ర గంతాసి తత్ర తే న విలంబనం || 6.36 ||

లోకేషు త్వత్సమో నాస్తి తాదృశస్య పితాఽస్మ్యహం |
ఇత్యాశయా స్థితం పుత్ర గర్వితేన మయాఽత్ర హి || 6.37 ||

ధూమ్రాక్షో వజ్రదంష్ట్రశ్చ కుంభకర్ణః ప్రతాపవాన్ |
రాక్షసా నిహతాః సర్వే ప్రహస్తప్రముఖా అపి || 6.38 ||

అనాదృత్య తు తాన్ సర్వాన్ రాక్షసాన్ ప్రహృతానపి |
అవష్టభ్య బలం పుత్ర సుఖేనావస్థితం తవ || 6.39 ||

ఇత్యేవం బహుధా తత్ర విలప్య స తు రావణః |
అంతర్నియమ్య దుఃఖాని కోపం చక్రే సుదారుణం || 6.40 ||

రథం సూత మమార్గే త్వం క్షిప్రం కురు జయైషిణః |
రామం సలక్ష్మణం హంతుం నిర్గమిష్యామ్యహం గృహాత్ || 6.41 ||

ఇత్యుక్త్వా రథమారుహ్య శీఘ్రం సారథివాహితం |
రామేణ సహ సంగమ్య యుద్ధం చక్రే సుదారుణం || 6.42 ||

తతో మాతలినాఽనీతం రథమైంద్రం సమారుహాన్ |
రరాజ రామో ధర్మాత్మా హ్యదయస్థో యథా రవిః || 6.43 ||

చకార యుద్ధం తుములం దేవవృందే చ పశ్యతి |
సీతాహరణజాత్ కోపాద్రామో ధర్మభృతాం వరః || 6.44 ||

అథాగస్త్యస్య వచనాద్రావణం లోకకంటకం |
జఘాన రామో లక్ష్మీవాన్ బ్రాహ్మణాస్త్రేణ తం రణే || 6.45 ||

మందోదరీ వధం శ్రుత్వా భర్తుః ప్రియతరస్య సా |
విలలాప రణం గత్వా కురరీవ భృశాతురా || 6.46 ||

విభీషణోఽథ రామేణ సందిష్టః సహ రాక్షసైః |
చకార దహనం తస్య రావణస్య గతాయుషః || 6.47 ||

అథాగ్నివచనాత్ సీతాం రామో వీక్ష్య సునిర్మలాం |
సందిష్టో దేవవృందైశ్చ జగ్రాహ పితృసన్నిధౌ || 6.48 ||

తవైవ యుక్తం కర్తైతత్ సర్వలోకభయంకరం |
తద్వైదేహ్యః కృతే రామ సా తు లక్ష్మీర్భవాన్ స్వభూః || 6.49 ||

ఇత్యేవం దేవసంఘైశ్చ మునిభిశ్చాభిపూజితః |
లక్ష్మణశ్చ తుతోషాథ రామో విశ్వాసమాయయౌ || 6.50 ||

విభీషణస్య ధర్మాత్మా సత్యసంధ ఉదారధిః |
కారయామాస లక్ష్మీవాననుజేనాభిషేచనం || 6.51 ||

తతః పుష్పకమారుహ్య సహ మిత్రైర్జగత్పతిః |
భార్యానుజాభ్యాం సహితః కిష్కింధాం ప్రాప రాఘవః || 6.52 ||

కిష్కింధానిలయాః సర్వాః కపీనాం యోషితః ప్రియాః |
సీతాకుతూహలాత్ పుష్పం విమానం తాః సమారుహాన్ || 6.53 ||

అథ దాశరథిః శ్రీమాన్ భరతం ద్రష్టుమిచ్ఛయా |
భరద్వాజాశ్రమం ప్రాప్తస్తత్ర తేన నివారితః || 6.54 ||

భరతస్యాంతికం రామః ప్రేషయామాస మారుతిం |
రామస్యాదర్శనాద్వహ్నిప్రవేశం కాంక్షతో భృశం || 6.55 ||

తత్ర తేన మునీంద్రేణ సానుజః ససుహృద్గణః |
సంతోషవివశేనాథ రామోఽపి విధిపూజితః || 6.56 ||

రామోఽథ సహ సంగమ్య భరతేనారిఘాతినా |
అయోధ్యాం ప్రావిశత్తూర్ణం మాతృభిశ్చాభినందితః || 6.57 ||

అథాయోధ్యానివాసాస్తే జనాః సర్వేఽపి తోషితాః |
అభిగమ్యాబ్రువన్ రామం ధన్యా వయమితి ద్రుతం || 6.58 ||

చాతకాస్తు ఘనాన్ దృష్ట్వా మయూరాశ్చ యథా శిశూన్ |
ఆసాద్య మాతరస్తోషం తథా ప్రాపుర్జనా భువి || 6.59 ||

అథాభిషేకం రామస్య వసిష్ఠాద్యా ముదాఽన్వితాః |
సహితా మంత్రిభిశ్చక్రుర్వసవో వాసవం యథా || 6.60 ||

అభిషేకోత్సవే సర్వే సుగ్రీవాద్యాః కపీశ్వరాః |
యథార్హం పూజితాశ్చాసన్ స్రగ్గంధాంబరభూషణైః || 6.61 ||

విశిష్య ముక్తాహారేణ సీతయా హనుమాన్ ముదం |
పూజితశ్చ తథా లేభే యథా సీతావలోకనే || 6.62 ||

సర్వాసాం వానరీణాం చ కౌసల్యా పుత్రవత్సలా |
భూషణైర్భూషయామాస వస్త్రచందనకుంకుమైః || 6.63 ||

రామాజ్ఞయాఽథ సర్వేఽపి సుగ్రీవాదిప్లవంగమాః |
కిష్కింధాం లేభిరే కృచ్ఛాచ్ఛ్రామవిరహాతురాః || 6.64 ||

అతిభక్తో దీర్ఘజీవీ లంకాసమరసాధకః |
అనుజ్ఞాతః స రామేణ లంకాం ప్రాయాద్విభీషణః || 6.65 ||

పితుస్సింహాసనం ప్రాప్య భ్రాతృభిః సహితోఽనఘః |
విరరాజ తథా రామో యథా విష్ణుస్త్రివిష్టపే || 6.66 ||

లక్ష్మణానుమతే రామో యౌవరాజ్యం తు దత్తవాన్ |
భరతాయాప్రమేయాయ ప్రాణాత్ ప్రియతరాయ సః || 6.67 ||

చత్వారస్తే మహాత్మానః సభార్యా రఘుసత్తమాః |
ఖే సతారో యథా చంద్రస్తథా రేజః స్వపత్తనే || 6.68 ||

|| ఇతి శ్రీరామోదంతే యుద్ధకాండః సమాప్తః ||

|| అథ ఉత్తరకాండః ||

రాజా పర్యగ్రహీదేవ భార్యాం రావణదూషితాం |
ఇత్యజ్జనవాదేన రామస్తత్యాజ మైథిలీం || 7.1 ||

తద్విదిత్వాఽథ వాల్మీకిరానీయైనాం నిజాశ్రమం |
అంతర్వత్నీం సమాశ్వాస్య తత్రైవావాసయత్ సుఖం || 7.2 ||

ఋషిభిః ప్రార్థితస్యాథ రాఘవస్య నియోగతః |
శత్రుఘ్నా లవణం యుద్ధే నిహత్యైనానపాలయత్ || 7.3 ||

రామే హేమమయీం పత్నీం కృత్వా యజ్ఞం వితన్వతి |
ఆనీయ ససుతాం సీతాం తస్మై ప్రాచేతసో దదౌ || 7.4 ||

శంక్యమానా పునశ్చైవం రామేణ జనకాత్మజా |
భూమ్యా ప్రార్థితయా దత్తం వివరం ప్రవివేశ సా || 7.5 ||

అథ రామస్య నిర్దేశాత్ పౌరైః సహ వనౌకసః |
నిమజ్జ్య సరయూతీర్థే దేహం త్యక్త్వా దివం యయుః || 7.6 ||

తతో భరతశత్రుఘ్నౌ నిజం రూపమవాపతుః |
రామోఽపి మానుషం దేహం త్యక్త్వా ధామావిశత్ స్వకం || 7.7 ||

శ్రీరామోదంతమాఖ్యాతమిదం మందధియా మయా |
సమీక్ష్య నిపుణైస్సద్భిః సంశోధ్య పరిగృహ్యతాం || 7.8 ||

యస్తు దాశరథిర్భూత్వా రణే హత్వా చ రావణం |
రరక్ష లోకాన్ వైకుంఠః స మాం రక్షతు చిన్మయః || 7.9 ||

|| ఇతి శ్రీరామోదంతే ఉత్తరకాండః సమాప్తః ||

|| శ్రీరామోదంతం సమాప్తం ||